

PANURUS

FUGLE OG NATUR I SØNDERJYLLAND

ORNITOLOGISK FORENING
FOR ALS OG SUNDEVED

58. ÅRGANG

2024

NR 1

INDHOLD

ØrneTV	2
Forordet	3
Formandens personlige fuglehistorie	4
Få dig en skov	6
Ederfugle med unger efterlyses	7
Fugletrækket over øen Als	8
Er der sortspætter i Nørreskoven på Als	10
Er der lidt forår i luften	14
Et finurligt fuglekvad	15
Oplæg til digesvaleundersøgelse	16
Hverdagens drama	18
En grænse blev flyttet	19
Opslagstavlen	22
Gæt'n fugl	23
Fugl og formand	24
En status på foreningslokalet	26
Elvis has left the building	27
Aktiviteter april - juni	28

ØRNE-TV

Havørneparret i ØrneTV har op til årets ynglesæson gjort klar i to forskellige reder i Saksfjed-Hyllekrog. Den ene rede er den sædvanlige rede ved webkameraet, mens den anden rede ligger lidt længere væk, men dog stadig inden for kameraets synsfelt.

Det ser desværre ud til at ørneparret foretrækker reden længst fra kameraet. Men uanset hvilken rede ørnene gør yngleforsøg i, så vil der blive sendt ØrneTV i år.

Indtil der kommer blade på træerne, kan kameraet filme ørnene i reden, der ligger længst væk, og når bladene dækker udsynet, vil kameraet kunne vise ørnenes indflyvninger ude fra vandet.

Vi håber på endnu en spændende sæson i ØrneTV og håber, at I vil følge med, spørge og kommentere, hvis I ser noget interessant.

God fornøjelse på www.dof.dk/oplevel-fuglene/ornetv

Forsidebillede

Mosehornugle
Foto: Hanne & Jens Eriksen,
Margrethe Kog, februar 2024

Bagsidebillede

Silkehaler
Foto: Per Berthing
Broager, januar 2024

FORORDET

Af Viggo Petersen

Så kom foråret og med foråret kommer trækfuglen og en ny årgang Panurus.

De næste måneder præges af travlhed hos fugle og fuglekiggere. Det lover godt for næste nummer af Panurus.

Denne gang har det taget lidt længere tid at samle relevant stof. Alligevel blev der plads til lidt "huller", men så blev der plads til billeder fra foreningens dygtige fotografer.

Vi har haft et "lille" uheld med et fotografi, hvor vi ikke havde den fornødne ophavsret, hvilket har medført en bøde som er betalt. Det har dog resulteret i at Panurus er fjernet fra vores hjemmeside.

Vores produktionsomkostninger er blevet dyrere på grund af en kraftig portostigning, men vi kæmper videre. Du mærker det mest ved en kontingentstigning, som blev besluttet på gene-

ralforsamlingen.

Bestyrelsen minder dig om at betale din kontingent, indtil videre har ca. 40% af jer betalt. Husk det er penge foreningen skal bruge til drift og til gavn for medlemmer.

Denne gang har du mulighed for at få din egen skov, lede efter ederfugle unger, digesvaler og sortspætter.

Formanden kommer med personlige afsløringer og læs om Flemmings personlige udvikling.

Vi ønsker Kaj Abildgaard tillykke med udnævnelsen til æresmedlem, for hans mange år til gavn for OAS.

På med støvler, kikkert og kamera og bliv medarbejder i marken for næste nummer af verdens bedste Panurus.

Annonce

Redekasser & Foderhuse

Kig ind på hjemmesiden for typer og priser.

Afhent på mit værksted, eller jeg sender.

Specielle kasser fremstilles gerne efter ønske.

Ny adresse

Hans Erik Lock, Nygade 66, 6200 Aabenraa

tlf. 7462 2203, mobil 2224 5287, mail lock1@live.dk

www.Redekassebyggeren.dk

FORMANDENS PERSONLIGE FUGLEHISTORIE

Af Lars Andersen *tekst og billeder*

Her kommer lidt om min personlige fuglehistorie. Det kommer egentlig af, at min søde kone Birthe, en dag sagde: Nu hvor du er blevet bestyrelsesformand for OAS, skulle du nok skrive lidt i Panurus om din personlige fuglehistorie. "Nååh", svarede jeg, nu handler OAS jo ikke om mig. Det handler om foreningen og fuglene. Men som så ofte før, efter lidt fin-tænkning på en fugletur, fandt jeg ud af, at Birthe nok havde ret.

række. Erling, min biologilærer, samlede en gruppe af naturinteressede børn og tog os med på fugletur. I Gråsten skovene og med OAS. Det var der min interesse for fuglene blev vakt. Fra min families køkkenvindue fulgte jeg fiskeørnene på deres forårs- og efterårstræk. Jeg kunne bruge timer på at sidde og følge dem, når de foragerede ved Slotssøen. Glæden og fryden ved at se dem bryde vandspejlet og fange en fisk, har fulgt mig hele livet. Når Oliver på 12 år spørger: "farfar hvad er din

Jeg voksede op i Gråsten. Med have ned til slotssøen og udkik fra køkkenvinduet til Gråsten skovene. Søerne og skovene var, fra jeg kunne cykle rundt, en vigtig del af min legeplads.

Da jeg gik i 7 klasse, fik jeg en ny biologilærer. Han kom lige fra seminariet og underviste begejstret om Hættemågens yngleadfærd. Da vågnede Lars på bagerste

ynglingsfugl".

Så svarer jeg altid: "Fiskeørnen" Min kikkert har altid været med gennem årene efter. Afbrudt lidt af årene som børnefamilie. Jeg har i dag den glæde, at det ældste af mine børnebørn, Oliver, er blevet smittet af farfars fugleinteresse. Det glæder mig at fugleinteressen gives videre til næste generation.

Ud over fiskeørnen har jeg en særlig interesse for stor hornugle, sortspætter og vendehals.

Men det allerbedste er bare en tur i skoven med kikkert. Sidde på en træstub,

falde lidt ind i mig selv og opleve fuglene og dyrene.

Vi ses i felten

Lars

FÅ DIG EN SKOV

Af Hans Erik Jensen

Kan det friste at få din egen skov?

Som noget nyt kan OAS tilbyde sine medlemmer en skov. Du kan vælge mellem skovene i Kelstrup, Kollund, Årtoft, Hostrup Krat, Bommerlund, Søgård eller Bolderslev.

Det eneste, du skal gøre, er at tælle Sortspætter.

melde dig. Senest søndag d. 20. marts 2024.

Udover tælling af ynglende Sortspætter og Vendehals kan vi også bruge frivillige til at registrere ynglende Stor Skallesluger. Det er et projekt, som har kørt i mange år i samarbejde med Sønderborg Kommune og der er 65 kasser, der skal tjekkes. Kontakt gerne Klaus Bo på tlf. 5094 3363.

Sortspætter ved redehul
Foto: Hanne og Jens Eriksen

Hvis du synes en hel skov er lige i overkanten, kan du i stedet få din egen kasse. Og så kigge efter om der kommer Vendehals. Vi skal holde øje med de 5 redekasser for Vendehals i Årtoft Plantage.

Projekt- og praksisudvalget søger frivillige, som har lyst til at hjælpe med de spændende projekter vi har gang i. Henvend dig til Hans Erik, hans.erik@hotmail.dk, M: 2646 9200 for at høre nærmere eller for at til-

Endeligt er vi ved at begynde på et helt nyt projekt i samarbejde med DOF-Sønderjylland. Vi skal undersøge Digesvalens udbredelse.

Hvis du engang i løbet af juni/juli får snøret vandrestøvlerne og går en tur et sted, hvor der er

skrænter, så indberet dine observationer af Digesvaler på DOF-basen.

Det kan være ved kystskrænter eller skrænter ved grusgrave eller vandløb. Især ved østvendte kyster vil det være nemt at finde nye redehuller, da stormfloden i oktober ødelagt mange skrænter og gamle redehuller.

Vi glæder os til at høre fra dig. Husk tilmelding senest d. 20. marts 2024.

Se også artiklen på side 10

EDERFUGLE MED UNGER EFTERLYSES!

Af Henrik Henriksen

Arkivfoto fra oas-web fotokonkurrence

Der var desværre ingen billeder med unger i arkivet, men det er da tæt på

Engfugleprojektet (2022-2023) afdækkede med droneoptagelser af Katholm, at der i 2023 var 87 ederfugle, der lå på rede medio maj. Af projektets rapport fremgår det, at Katholm er det eneste sted i Sønderjylland, hvor der med sikkerhed yngler ederfugle, hvilket er med til at gøre Katholm til noget særligt.

Ederfuglen lægger typisk 4 – 6 æg, hvorfor der er et potentiale for 400 – 500 unger fra Katholm. Da fuglenes reder ligger blandet med over 1500 sølvmågereder, ender en del af æg og unger sandsynligvis som føde for de sultne måger. Hvor mange ederfugleunger, der reelt når at blive til ungfugle, er ukendt, men det kunne være interessant at finde ud af.

Når æggene er klækket fører hunnen de daggamle ællinger ud i vandet, og de søger formentlig til vige og fjorde i området vest for Als. Det er kendt, at ederfuglene på Christiansø fører deres få dage gamle unger til Bornholm, hvor fødegrundlaget er bedre, og hvor der er færre måger, men det er en svømmetur på ca. 20 km. Det må derfor antages, at ungerne fra Katholm kan spredes i området fra Varnæs Hoved / Nordals i nord til Sønderborg havn mod syd samt i hele Augustenborg Fjord. Ederfuglehunnerne og deres unger slår sig ofte

sammen og danner store "børnehaver". Det er ikke ualmindeligt at se flere hunner sammen med måske 10-20 unger.

Men hvor gemmer de sig, og hvor mange er der?

For at forsøge at finde svar på dette spørgsmål vil jeg gerne bede om jeres hjælp. Mange af jer færdes langs kysten og en del er også aktive på vandet, måske med større både, joller, robåde eller kajaker. Kajaker og robåde har mulighed for at komme ind i vige og fjordarme, hvor der sjældent kan gøres observationer fra land. Måske er det tid til en tur ind i et nyt område? Hvis I, når vi kommer hen i midten/slutningen af maj og de følgende måneder, observerer ederfuglehunner med unger, må I meget gerne rapportere det i DOF-basen med angivelse af antal og position. Hvis I derudover vil dele glæden ved en observation og måske har yderligere kommentarer, er I meget velkomne til at skrive direkte til mig på henrikhenriksen@duck.com

Når vi kommer hen på sensommeren, vil jeg, baseret på indrapporteringerne, forsøge at samle resultaterne og viderebringe dem i en artikel i Panurus.

God jagt med kikkerten

FUGLETRÆKKET OVER ALS

Af Dennis Martinek Langholz

Øen Als i det sydøstlige hjørne af Sønderjylland har et ret så unikt fugletræk forår og efterår. Mest specielt er fugletrækket om foråret, hvor der især ved Tontoft nakke, Nordals ses en hel del trækkende fugle af forskellig slags. På Sydals og Kegsnæs ses et ret godt træk af rovfugle, med enkelte storke og til tider et pænt antal Traner. I artiklen vil der fokuseres mest på forårstrækket på Nordals.

Øen Als ligger lige i fugleflugtslinje og derfor kommer der et betydeligt antal fugle forbi af forskellig slags til stor fornøjelse for os der kan lide at se på fugletræk.

Forårstrækket

For ligesom at forstå trækket over Als skal vi lige kigge på det nordlige Tyskland. Der sker en koncentration af fuglene ved Kieler bugt. Dette træk bevæger sig nordvest alt efter vindforhold, men stærkest i sv vind. Herfra skal vi op til Gelting birk for igen at se stor koncentration af udtrækkende fugle. Ud fra dette punkt trækker der en hel del rovfugle og småfugle. Rovfuglene kommer meget koncentreret over Flensborg fjord og videre over Kegsnæs og sydals. Herefter går det lidt spredt op ad als og alt efter vindforhold sker der en koncentration af rovfugle på Nordals hvoraf de fleste ses ved Tontoft nakke. Nogle trækker også ud mod nordøst før Nordals.

Inden rovfuglene spreder sig ud over Als ses de ret godt over Kegsnæs og Sydals. Gert Lystrup Jørgensen som bor på Sydals, Lebøl er den der nok ser dem bedst da de lige kommer over hvor han bor. Ellers ses trækket godt ved Hartsø, Kegsnæs og Kegsnæs drej.

Småfuglene som trækker ud fra Gelting birk spreder sig meget ud så kun ganske få trækkende ses indtrække ved Kegsnæs og Sydals.

Det var en gåde hvordan småfugletrækket

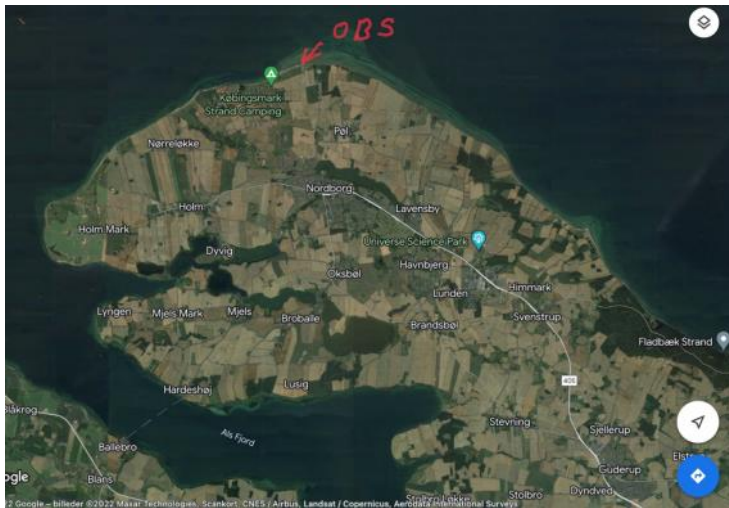
så udviklede sig op ad Als, men nogle ture til Fjordmosen i den østlige del af Als ved Nørre skoven gjorde os meget klogere. Langs denne kyst trak der adskillige flokke af finker, drosler, irisker, pibere, duer og meget mere og disse fugle fulgte herefter kysten mod nv.

I 2003 blev der kørt til Tontoft nakke. For når fuglene fløj mod nordvest, måtte de ende ved Nordals og herfra trække ud mod nord eller nordvest over havet. Og ganske rigtigt sås en meget stor koncentration af småfugle komme trækkende fra sydøst, men der kom også fugle fra syd og sydvest. Tidspunktet på denne og efterfølgende ture var den første uge i maj. Der sås derfor en hel del engpibere og gule vipstjerter i en antal som man kun kunne ses på Skagen, gildeleje og Korshage.

Derfor stod det klart at her var en træklokalitet i den tunge klasse. Efterfølgende utallige ture har kun bekræftet dette. Det er absolut Sønderjyllands bedste forårs fugletræk sted og desuden udviklet sig som et hotspot for fugletræk, da der er set rigtig mange sjældne fugle og efterhånden også de såkaldte SU-fugle. Der er indtil videre set 259 arter af fugle og hvert år kommer der nye til.

Trækvej og forekomster af arter om Foråret. Tontoft nakke.

Fugletrækket i februar er meget begrænset til få arter. Når bare der er lune vinde fra sydvest og vest starter sanglærkerne deres træk. Alliker, ringduer og hulduer samler sig i store flokke for så senere at trække ud. Fra den 20. februar ser man de første hvide vipstjerter og finker som grøn-siken og bogfinker. Fra marts begynder et større træk af alliker, duer, finker, irisker m.m. og musvåge som de dominerende rovfugle. Flere dage i træk når vejret er gunstig kan der komme over 500 musvå-

der ikke kun kommer fugle fra sydøst, men også fra syd og sydvest, hvilket tydelig ses når der er gang i trækket. Den sydvestlige vindretning gælder også for rovfugle. Størke og traner. Udover det synlige træk kan der også vimse en hel del småfugle i det levende hegn og krattet ud mod stranden. Der opleves flere fuglefald om foråret og her kan der opleves fuglearter som vende-hals, broget fluesnapper. Ringdrosler, stenpikker,

ger om dagen. Sidst i marts dominere især bogfinker der kan tælles i titusindvis. I april ses et ret så stort hvid vipstjerne træk der tælles i hundredvis og engpiber som kan tælles i tusindvis. Imellem alle de fugle ses der i maj et imponerende syn af store flokke gule vipstjerter hvor flokkende kan være op til 1000 eller mere. Rekordene er omkring 3000 om dagen vel og mærke. På de bedste dage kan der være gule vipstjerter overalt på eng, strand og mark. Selv sommerhuse haverne ved Købingsmark kan være levende af disse vipstjerter. Bramgås trækket i maj er også ganske imponerende med antal der nærmer sig de 30000 eller mere om dagen i de bedste dage. Bramgæssene kan bedst lide at flyve i medvind og her er vestenvinden god. På Sydals ses også et betydeligt antal bramgæs i samme mængde som på Nordals. Mørkbuget knortegæs træk er mere et Sydals fænomen og hvor der her ses flere tusind på træk.

Sydvesten vinden er den vind som for flest fugle til Sydals og Nordals. Vinden skal bare være let eller jævn til frisk. Når fuglene kommer fra syd og sydvest bliver fuglene presset mod øst og ud mod kysten. Her bliver der skabt en større koncentration af småfugle. Her vil fuglene komme lavt over eng og strand. Dette ses bedst på Tontoft nakke. Der skal tilføjes at

rødstjerne m.m. for bare for at nævne nogle arter, optræde i antal som man næsten er ved at vælte over dem.

I svag til let vind går småfuglene forholdsvis højt, men for rovfuglene eller for os der ser på dem, vil rovfuglene trække perfekt hen over observationspladsen. I let til jævn kommer fuglene lavere nede, men hvis man vil se småfuglene i det helt perfekte vejr, så er let til frisk eller hård vind en gave da vi for småfuglene i øjenhøjde ved obs plads, strand og eng.

Lune vinde fra syd og sydøst er også særdeles gode der giver spændende arter når vi er i april og maj. Her ses tit gulirisk og fåtalligt karmin dompap. Hærfugl dukker gerne op i varme sydøstlige vinde i april og er også set en enkel gang i den tilstødende lokalitet Købingsmark. Samme vejrtype har også mange gange givet de største mængder af pibere, gule vipstjerter, samt rovfugle. Og det er i denne vindretning at der hvert år ses den fåtallige Pirol. Enten trækker den forbi eller sidder og synger ved p-pladsen. Svage vinde fra vest giver i maj store mængder af bramgæs og knortegæs, men disse svage vinde er så bare ikke gode for trækket af små og rovfugle. Der bliver trækker noget spredt.

Lune vinde om foråret kan hvis havet om-

Fortsættes på side 13

ER DER SORTSPÆTTER I NØRRESKOVEN PÅ ALS?

Af John Larsen og Hans Erik Jensen

Onsdag den 15. november 2023 var der en Sortspætteaften med biolog Anders G. Nielsen og Lars Møller Andersen. En spurgte Anders om der ikke kunne være sortspætter i Nørreskoven. Svaret var prompte – hvis der er store bøgetræer nok, så er der bestemt en mulighed. Bøgetræer er der mange af i Nørreskoven.

Foredraget og debatten var så inspirerende, at vi var to, der uafhængigt af hinanden fik lyst til at lede efter mulige tegn på sortspætter i Nørreskoven. Efterfølgende slog vi os sammen. Et samarbejde om den store løvskov var oplagt.

Nørreskoven er stor. Faktisk omkring 740 ha. Og mange af træerne i skoven er store, gamle bøgetræer. Med en tæthed på 100 træer/ha kan det blive til rigtig mange træer, der skal efterses. Fra fire sider. Et hurtigt slag på tasken gav, at vi skulle gå 74 km blot for at screene skoven i 100 m brede "skiver".

Heldigvis fik vi et beplantningskort fra Naturstyrelsen, som viste beplantning med træarter og deres alder. Her kunne vi afgrænse bøgetræsbeplantninger til lidt over halvdelen af skoven.

Anders kunne oplyse os, at vi skulle fokusere på beplantninger ældre end 100 år og det reducerede søgearealet yderligere fra 740 Ha til ca. 114 Ha. Vi måtte stadig konstatere: Der er mange bøgetræer i den skov.

Sortspætte fodrer sin unge.
Foto Lars Møller Andersen

Sortspætter er aldrig fundet ynglende i Nørreskoven eller på Als for den sags skyld. Der er heller ikke set klare tegn på deres tilstedeværelse i Nørreskoven – som redehuller, fourageringsspor eller fuglen selv som rastende.

Kortet herunder markerer bøgebeplantning ældre end 100 år i Nørreskovens midterdel. De cirklede områder angiver beplantning med bøgetræer, der efter det princip er attraktive som redetræer. Tilsvarende kort har vi for den nordlige og den sydlige del.

Strategien kunne være at gennemvandre skovparcellerne og se efter spættehuller eller tegn i skov-bunden på aktivitet. Der er ikke myretuer i Nørreskoven, men træstubbe og væltede døde træer, der kunne indeholde fødeemner og vise tegn på spætteaktivitet, som kan være ret voldsom.

*Sortspættehul – Årtoft Plantage –
redehul i brug i ynglesæson 2023*

Den strategi fik vi lejlighed til at efterprøve i Søgaard Skov sammen med Anders, Lars og 6-7 andre. Der kunne vi vandre langsomt gennem skovafdelingerne i en kæde med ca. 10 til 15 meter imellem hver person. Det var tilsyneladende ret effektivt.

En anden strategi kunne være at lytte efter spætte omkring solnedgang, hvor de søger ophold for natten. Ofte kalder de med deres forskellige kald. Problemet er blot, at de ikke altid siger noget. Både Anders og Lars har oplevet sortspætter, der aldeles tavse søger ly for natten.

Så er vi tilbage til den anden strategi – gå!

Nu har vi siden slutningen af november 2023 ledt temmelig grundigt i Nørreskoven, uden at finde tegn på sortspætter. Vi har talt med en naturvejleder, der gennem en årrække har boet i Nørreskoven og aldrig hverken hørt eller set sortspætten.

Vi mener, den samlede konklusion må være at der ikke er sikre tegn på sortspætte yngleaktivitet eller blot tilstedeværelse af spættten. Fremtiden, hvor Nørreskoven er udpeget til urørt skov, kan måske lokke sortspætte til.

En søgning i DOF-basen viser de sparsomt registrerede observationer af sortspætter eller tegn på sortspætter på Als i kompakt form. Søgningen dækker perioden fra 1990 til og med 2023.

Hvad angår selve Nørreskoven viser søgninger i DOF-basen, at folk på feltarbejde oftest registrerer fra hotspots, som f.eks. Fjordmosen eller fra de områder de bevæger sig igennem på vej dertil f.eks. Helved eller Østerholm. Registreringer fra selve Nørreskoven er meget sparsomme i det hele taget. Så sortspætten kunne rent teoretisk have levet under radaren i skoven. Men vores undersøgelser hidtil tyder på, at det er usandsynligt.

Se skema på næsteside

Observationer af sortspætter på Als

Dato	Lokationsnavn	Antal	Adf-kode	Obser-kode	Noter
27.10.2023	Sønderskoven, Fredsmaj	1	R	6400PSJ	Som en observatør har skrevet tidligere, er kanten mellem sø og hav noget molesteret. Ved stormen skyllede bølgerne ind i søen, væltede træer og smed store mængder sand og grus - se evt. billederne ved skarv.
05.01.2020	Tontoft Nakke, Nordals	1	R	6000DML	Kaldende muligvis over fra gammelskov. Måske tættere på. Sjælden gæst her på Als. Omstrejfende fugl da den ikke er fast eller ynglefugl på Als
09.02.2018	Sønderskoven, Sønderborg	1	R	6440BN	Hørt både flugtkald og siddekald fra området syd for Egetoftevej. Hørt fra bevoksnin-gen bag Egetofte. Min første Sortspætte i Sønderskoven
06.02.2018	Sønderskoven, Sønderborg	1	R	6400SOJ	hørt kortvarigt i sydøstlige del af skoven.
03.05.2016	Nørreskoven Als, Fjordmose	1	R	6000DML	Kaldende højt fra skoven. Det velkendte <i>kryy kryy kryye</i> .
05.01.2014	Sønderskoven, Sønderborg	0	R	6000DML	friske spor på træstub fundet. store træspåner hugget ud af liggende stab. i den nordlige ende. så sandsynlig sortspætte i Sønderskoven. sjælden gæst her på øen. Så dog hverken fuglen eller hørte den. Derfor må det blive et nul antal.
02.07.2010	Ketting Skov, Midtals	2	FU	4040JEH	
21.09.2008	Sønderskoven, Fredsmaj	1	R	6000KHA	hørt fra tårnet. Gry gry gry og det klagende <i>kliie</i> kald
15.05.2006	Tontoft Nakke, Nordals	1	V	6000DML	Sjælden gæst på disse kanter. Underligt at se en trækkende sortspætte på det her sted, men der ses jo alt muligt speci-elt heroppe på nakken. Spætten blev angrebet en over-gang af en forbi flyvende Ravn. Fed oplevelse.

kring Als er koldt give en hel del tåge eller dis. Dette fænomen ødelægger rovfugletrækket over Kegnæs. Der ses kun lidt eller intet. Derimod kan der ses en hel del rovfugle på Nordals. Dette er set ret så tit. Det er som de har lavet en kæmpe bue forbi Sydals og på en eller anden måde er endt på Nordals. De trækker dog ikke ud men følger kysten mod sydvest

Kulde om foråret bremser trækket lidt og derfor giver en svag tilstrømning af trækende fugle, men når sv, eller søndenvinden bringer meget lun luft med sig helt nede fra central Europa kan det godt mærkes på fugletrækket heroppe da eksplodere trækket hvilket især ses i sidst i marts og i April. Der kommer gang i alle fugle, hvilket for himlen til af se levende og helt fortykket ud. Ikke bare over land men også ud over havet. Småfugle i hundredvis eller tusindvis kommer i store flokke lavt og højt over mark og eng, Måger i kæmpeflokke blander sig i flokke af småfugle med retning mod nordvest. Når solen så for mere magt op ad dagen og hvis der så udvikles meget termik begynder musvågerne deres træk, hvilket til tider kan være ganske imponerende. Først lavt og så i større højde hvor de i store skruer bevæger sig udover kysten eller længere inde over land mod nord eller nordvest. Og det er selvfølgelig ikke de eneste rovfugle som trækker, falke, spurvehøg, kærhøge og havørne følger også med. I de senere år er der kommet flere havørne til og det mærkes også på trækket på Nordals. Der er dage hvor der kan trække 6 eller mere ud og nogle 2 eller 3 ad gange, hvilket altid er imponerende. Der trækker også en del gæs, svaner og ænder i dette mylder af fugle, men ikke i så store tal.

Dette er oplevet nogle gange af ganske få ornitologer inklusiv mig selv og denne oplevelse har selvfølgelig også gjort at jeg igen og igen dukker op ved denne lokalitet hvert eneste år. Vi kalder det selv henede for mini Skagen da altmuligt kan dukke op

her. Seneste hotte fugl var en Blå glente som i marts 2021 dukkede op ved Tontoft nakke efter en lille periode med lun sydvestvind. Ud over sydlig og sydvestvind er vesten og nordvestvind også godt som kan give pæne mængder af fugle, men artsudvalget er knapt så stort. Men der er en bagside af medaljen for hvis der er megen østenvind i flere dage, dør landtrækket ud. Dog vil man kunne se et større havtræk af terner, måger, ænder og lommer over havet.

Hvor skal man stå og observere dette imponerende træk.

Fra Nordborg køre du til Pøl og via Gammelkovvej til Tontoft nakke. Her kan du enten parkere din bil eller du kunne følge grusvejen til venstre og videre ad denne vej til du på højre side finder en bæk og en skraldespand. Men efter Østen stormen er den mulighed udelukket da meste af stien er væk. Du må derfor parkere bilen på p.pladsen og gå hen til bænken Det er efterfølgende blevet det foretrukne sted at stå når man skal kigge på fugletræk. Vinden kan til tider være noget kraftig heroppe, men der er heldigvis buske langs kysten, så man kan stå i læ.

Uanset vindforhold ses fuglene bedst ved de ovennævnte steder og man har ingen lige for som tit er oversvømmet fra marts til midt i maj. Som alle andre træksteder kan der være døde dage, men så er der som regel en del rastende fugle på stranden, engen og i det levende hegn. Som man kan kigge på. Her kan man gå en tur via grusvejen til Købingsmark og undervejs se de rastende fugle på engen, det levende hegn, marker syd for engen og havet.

Håber at denne artikel kan få flere ornitologer til Als og se på spændende fugletræk vi har. Især er der ønske herfra at der vil komme flere og kigge på Tontoft nakke. Der ses stort set kun på fugletrækket om weekenden. Bedst altid at komme på lokaliteten ved solopgang da trækket er bedst fra det tidspunkt og 3 – 4 timer frem.

På de bedste dage er trækket rigtigt godt helt til solen går ned.

ER DER LIDT FORÅR I LUFTEN

Af Else Dupont

Endnu en *'fuglegave'* – en større *'arv'* af flotte, små udstoppede fugle – er landet på kasernen

Vores OAS-medlem – **Esben Thomsen** – *'spottede'* lige en flok udstoppede små fugle og tænkte straks på **OAS**, så han

kom forbi i går aftes for at deltage i aftenens *'Onsdags-birding'* og for at overrække *'vores arv'* til de fremmødte...

Flotte, små fugle, fint opsat sammen i en større glasmontre..

TUSINDE TAK, Esben.. !!

Annonce

Outdoor i Centrum

www.outdooricentrum.dk

ET FINURLIGT FUGLE-KVAD

af Klaus Bo Jensen

*En lille lunde landede i lundens
lidt lidne lindetræ !*

Mågen Åge ville så advare rågen ved at rå'e op !
Den fyrige fyrremejse fyrede en fyndig furie af !
Topmejsen toppede med todelte toner
i temmelig tempo !
Anden Anker anlagde andre
og anderledes anskuelser.
Dompappens dom
dominerede domænets dømmekraft.

Finkerne fandt fine floskler frem.
Blåmejserne forlod blot blåbærrenes blå bærpragt.
Musvågen musede modvilligt mod mere medvind.
Træløberen trådte i trods tæerne
i træets trinde trådnet.
Solsorten soledede sin sorte sommerdragt
i solens simrende svage skumring.

Kragen krævede kontrol over
krisens krasse kuriositeter !
En lunde lunter ingenlunde lige ind i lundens liv !
Spætten sprængte spætmejsens
spændstige sprækker i sitkaens stamme.
Droslerne droslede drastisk doserne ned.
Uglerne var uglestet under ugerningen.
Spurvene spurtede spinnende sidelæns.

Det var en værre dag i lunden den dag !

OPLÆG TIL DIGESVALE-UNDERSØGELSE I 2024-25 DOF - Sønderjylland

Idé:

At iværksætte et forholdsvis nemt medlemsprojekt, som skal aktivere en del medlemmer, og samtidig give os en status over digesvalens udbredelse og antal som ynglefugl.

Organisation:

Maiken Hartung-Struer og Jan Ravnborg: sørger for koordinering, og konkrete aftaler med optællerne, herunder at finde optællere, som skal forpligte sig, sikre at så vidt muligt alle potentielle lokaliteter besøges mindst én gang pr. sommer, og at alle optællerne modtager oplysninger om metode m.v. Maiken og Jan rapporterer til GF/JT før sæson og i løbet af sæsonen. De sørger også for ved søgende arbejde at få alle lokaliteter dækket, dvs. så vidt muligt.

Gert Fahlberg og Jesper Tofft: udarbejder vejledningspapir og forslår optællingsområder. Samler foreløbige data efter sæson 2024, og skriver om det på hjemmesiden. Laver siden endelig rapport i 2025.

Fordeling i 2024-25:

2024: så vidt muligt alle lokaliteter besøges mindst én gang fra midt i juni til sidst i juli, kyst-lokaliteter prioriteres højt dette år, se nedenfor.

2025: Evt. u-dækkede områder fra 2024 besøges målrettet. Alle der har lyst må meget gerne genbesøge lokaliteter fra 2024.

Metode:

Det er målet at besøge hver potentiel lokalitet mindst én gang pr. sommer. Øer som Barsø og Okseøerne er i den sammenhæng mere problematiske. Ved kun ét besøg, bør dette ligge i perioden medio juni til, ultimo juli, bedst primo-medio juli, hvor alle reder må forventes anlagt. Men optællerne er meget velkomne til at besøge deres lokalitet flere gange fra maj til august for at følge udviklingen i antal reder, og se efter hvor længe der fodres i hver enkelt koloni. Dette kan give interessante "bonus-oplysninger".

Østkystlokaliteter 2024: Da alle potentielle kyst-

Digesvale
Foto: Svend Ove Jensen

lokaliteter er blevet "skyllet" godt og grundigt ved oktober-højvandet i 2023 formodes alle kystskrænter at være "rene", dvs. uden gamle reder. Dvs. at alle nye reder kan findes, og der opstår næppe tvivl om gamle reder er i brug eller ej.

Vestkystlokaliteter 2024: Ved "Atlas III" blev der fundet ynglende digesvaler ved stejlkysterne mellem Emmerlev Klev og Ballum. Også her kan vinterens storme betyde, at gamle rede er skyllet væk, og nye tælles derfor nemmere.

Indland, vandløb: der har været høj vandstand mange steder i denne vinter, og det er ligesom ved kysterne sandsynligt, at mange af de gamle redeskrænter er skyllet væk og at nye muligheder opstår.

Indland, grusgrave: modsat ovennævnte er dynamikken her mere betinget af at man graver skrænter væk løbende som led i råstofproduktionen. Der er ikke adgang til de fleste grusgrave, og der anbefales, at man enten spørger om tilladelse til gå ind i områderne, eller observerer fra offentlig vej, hvorfra man ofte kan se redeskrænterne.

Optællingsmetode:

Generelt tæller man redegullerne, som ser ud til at være aktive. Det er OK med ca.-tal. Kan man ikke se selve rederne, da man ikke kan komme derhen, f.eks. i aktive grusgrave og ved å-skrænter, hvor der ofte kun er få par som nogle gange kan nøjes med 1 m høje skrænter,

bør man danne sig et indtryk af sete fugle, som er koncentreret på bestemte steder. Antal sete fugle ganges med 3 – ex.: 100 sete fugle x 3 = 300 fugle = 150 par inden unger kan flyve, senere bør man kun gange med 1,5.

Vi har kontakten OAG Schleswig-Holstein, som har årelange erfaringer. De tæller kun redegørelser, som ser aktive ud, dvs. uden edderkoppe-spind og som ikke er (delvist) sammenskrædne reder. Hvor der er gamle reder, omregnes generelt med 0,9, dvs. at 10 reder = 9 par, ellers må man selv bedømme på stedet. En hjælp kan være at fotografere større kolonier og tælle reder bagefter på PC-skærm.

Indrapportering af resultater (dofbasen):

Resultaterne indtastes i DOF-basen, i det "almindelige modul" – ikke ynglemodulet. Det er dog vigtigt at vælge observationstypen YF for ynglefugle. I kommentarfeltet skrives det formodede antal par (f.eks. 25 til 30 par), og koloniens placering i landskabet markeres ved "markeringspil".

Lokaliteter, som skal dækkes (denne gennemgang tjekkes/korrigeres af bestyrelsen, så vi får det hele med...)

Østkysten:

Broagerland: Okseøerne?, skrænter øst og vest for Kragesand, kysten ved Stensig Mose?, Nybøl Nor?, Kysten ved Dybbøl Banke?

Als: skrænter på Kegnæs?, relevante skrænter på Sydals og østkysten op til Fynshav, Bjørnkær-Hellesø, Stegshoved, Augustenborg Fjord?

Aabenraa Fjord: Varnæs Hoved?

Løjt Land: skrænter mellem Loddenhøj og Knudshoved

Barsø: skrænt lige nord for havnen samt på østkysten af øen

Sønderballe-Diernæs, bl.a. skrænt ved Gåse-

vig Camping.

Halk Nord og Halk Hoved

Råde Hoved n. f. Flovt Strand

Årø, sydkysten

Andre længere nordpå?

Vestkysten:

Relevante skrænter mellem Emmerlev Klev og Ballum tjekkes af lokalkendte...

Vandløb:

Så vidt vides kun ved Gram Å og Gelså samt få potentielle steder ved Sønderå vest for Rens. Andre steder? – Jesper Leegaard kender de fleste steder....

Grusgrave:

Kompleks af grusgrave ved Røllum, Uge, Killelev: Gerda Bladt kender vist alle disse steder, og hun har sagt OK til at være med....

Kompleks af grusgrave ved Rødekro/Mjøl/Nr. Hostrup/Egvad/Andholm.

Grusgrave ved Sdr. Hostrup

Kollund Bjerg

Renbæk Grusgrav

Gl. grusgrav ved Birkelev: ved ikke om den er relevant, Jesper Leegaard ved vist noget?

Andre grusgrave? – grusgraven ved Spandet Krat er nedlagt, ved ikke om der er andre?

Byggepladser:

Nogle gange ser man at digesvaler bygger spontant i jordbunker, kendte steder bør tjekkes.

Mulig "bifangst", andre arter

Kig under besøg i grusgrave også efter tegn på yngel af bl.a. følgende arter, som vi også gerne vil høre om: lille præstekrave, strandskade, måger, nilgås, gravand, grågås, troldand, biæder, stor hornugle m.fl.

JT/ version 1 - 28.1. 2024

Announce

bleshøyt optik

ETABLÉRET I 1887

HVERDAGENS DRAMA

Oplevet af Troels Thorstein

EN GRÆNSE BLEV FLYTTET. ET LED I PERSONLIG UDVIKLING.

Af Flemming Andersen

En ting er at være passioneret inden for fugle og natur. Noget andet er at kunne dele sin fascination og begejstring herom.

Mange af os husker nok hvad eller hvem der kickstartede vores interesse for naturen. En lære, en naturvejleder eller måske en nær familierelation. I mit tilfælde min far, der blandt andet viste mig hvordan jeg kunne genkende glenten på den kløftede hale, eller hvordan man kun fløjte som storspoven og herved kalde den til sig. Lærdom der har haft stor betydning for

at være noget introvert, grænsende til social angst. Så mit første svar til Ole var da også "nej ellers tak". Alligevel skulle der dog ikke meget overtalelse til før at jeg sagde "okay vi gør det". For man skal jo også tage nogle udfordringer en gang imellem for at udvikle sig personligt.

Foredraget skulle holdes for en haveforening og handle om fuglevenlig have. Her havde jeg straks en lidt forudindtaget og generaliserende forestilling om et ældre havefolk med nyskelige og snorlige haver uden skyggen af mælkebøtter og andet skidt. Så det ville da blive spændende om man kunne overbevise dem om mine lidt "frelste" værdier om mere vild og naturlig have. Det skulle komme an på en prøve.

I noget tid havde Ole og jeg mødtes for at gøre os nogle forberedelser, få samlet billeder til powerpoint og få skrevet noter. Egentlig var vi ved at have godt styr på sagerne. Kort forinden det skulle afvikles, skete det at Ole blev kaldt ind til en længe ventet operation. Noget man selvfølgelig skal prioritere frem for alt andet. Så da han af gode

min naturforståelse.

Selv har jeg som fugleambassadør for Ørneklubben, haft stor glæde af at formidle fugle og natur for børn i skolealderen. Virkelig givende at få en god feedback og at de har haft en god og lærerig tur.

Forleden kom jeg så på en noget større udfordring... Min fuglemakker Ole Tønder kontaktede mig for at høre om jeg ville være med til at holde et foredrag sammen med ham. Ikke lige det jeg havde forestillet mig nogensinde at skulle kaste mig ud i. Specielt ikke når man før har kæmpet med

grunde måtte springe fra foredraget, var jeg selv hurtig til at sige "ja så melder jeg altså også fra. Skal under ingen omstændigheder stå med det alene" Så vi aflyste og haveforeningen måtte finde en anden foredragsholder. Men egentlig havde jeg set frem til det. Ikke mindst med alt den praktiske og mentale forberedelse men også for at få skubbet den grænse at stå og tale foran en stor forsamling. Kontaktede så arrangøren for at sige jeg nok skulle tage den.

Harve egentlig et udmærket manus og

masser af gode billeder. Så fik da også lavet en fornuftig powerpoint. I mit virke på slagteriet hvor arbejdet er noget ensformigt og ikke kræver de store tanker, kunne jeg fint stå og indøve replikkerne og komme på små anekdoter mens jeg skar i nogle skinker. Så følte efterhånden jeg var ved at være klar.

Endelig kom dagen hvor jeg skulle stå min prøve. Havde taget dagen fri fra slagteriet for at kunne forberede mig bedre. Blandt andet ved at tage en tidlig morgentur rundt i Tøndermarsken for at klare tankerne og evt få et kick af nogle fede naturoplevelser. Havørnene tog sig da også godt ud den morgen. Fik også, for mig årets første hvide vipstjert ved Vidåslusen samt masser af forårskåde gulspurve, kornværlinge og rørspurve. Dog er det længe siden jeg har røget så mange smøger i løbet af en dag. Specielt når man ikke ryger fast hver dag.

Aftenen kom og tynget af nervøsitet og en smule angst, begav jeg mig til Frivillighedens Hus i Sønderborg hvor arrangementet skulle finde sted. Var der efter min overbevisning i rigeligt god tid men der var allerede ved at være godt med folk. Inden længe var salen fuld. Omkring 50 deltagere. Arrangementet blev holdt i forbindelse med deres årlige generalforsamling hvor 3 haveforeninger skulle lægges sammen til en kommunal haveforening. Efter en kort velkomst og præsentation fra formanden, var det så min tur til at underholde forsamlingen. Smårystende og svedende stillede jeg mig op foran forsamlingen. Fik med lidt bøvvl mikrofonen hæftet på kraven og gik så i gang. Lagde ud med et par vittige bemærkninger for at løsne stemningen hvilket faldt i god jord. Mere end et par linjer skulle der egentlig ikke til før at roen faldt over mig. Og mine spekulationer om hvorvidt disse mennesker vil tage imod mine frelst værdier, blev gjort til skamme da de

selvfølgelig selv havde mange af de samme tanker og holdninger. De var enormt imødekomne, interesseret og spørgende og vi havde en enormt god dialog gennem aftenen. De var jo selv interesseret i at få et mere varieret fugleliv ind i deres haver. Under selve generalforsamlingen, kunne

jeg så holde en god velfortjent kaffe/smøg pause inden jeg skulle ind og slutte af.

Fik efter min egen mening afsluttet foredraget med et par gode linjer.

”Ved at invitere naturen ind i haven, får man øjnene op for dens mangfoldighed, skønhed og grusomhed. Større forståelse giver større respekt og man er mere villig til at værne om naturen”

Synes selv det er et citat jeg godt kan være bekendt.

Foredraget gav en stor ros fra deltagerne. En klækkelig erkendtlighed gav det såmænd også, hvilken blev overført direkte til Fugleværnsfonden.

Høj af en blanding af eufori og lettelse kunne jeg køre derfra og kan ikke udelukke at jeg gentager succesen.

Jeg er ovenud glad for at have taget den udfordring og at få overskredet en kæmpe grænse. En oplevelse der giver en kæmpe personlig udvikling efter længe at have kæmpet med de sociale færdigheder.

En stor tak skal der lyde til Ole Tønder for at have kastet mig ud i dette.

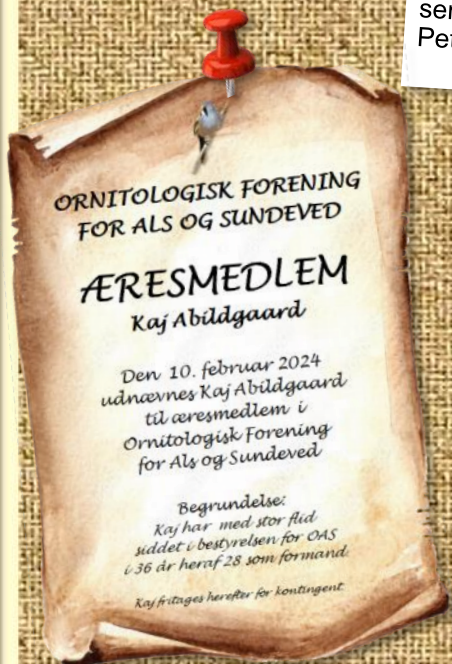
En rigtig godnatugle
Vækket af Per Berthing

OPSLAGSTAVLEN

OAS NYE BESTYRELSE

Fra venstre:
Orla Jessen, Anders Otto Nielsen, Preben Jensen
(kasserer), Hans Erik Jensen, Lars Møller Ander-
sen (formand), Else Dupont, Per Berthing, Viggo
Petersen (næstformand), John Larsen.

HUSK
at betale
kontingent.

Fra 2024
er kontingentet
kr. 250,-

Bestyrelsen

GÆT'N FUGL

Løsning på GÆT'N FUGL i Panurus nummer 2023 - 4:

Juleanden.

Anas festum nativitatis

Optræder lokalt i store bestande fra september/november, typisk hvid fjerdragt, gumpetung og brystsvær.

Forsvinder pludseligt medio december og dukker op den 24. overalt i landet.

Enkelte restbestande ses også den 25.

Velbekomme

GÆT'N NY FUGL

Foto: Lars Møller Andersen (ja naun stoe fotograf hæ æ fåmand alle væt)

FUGL OG FORMAND

Af Lars Møller Andersen

Nu er det marts. Marts er den måned hvor både fugle og fuglefolk bliver mere aktive igen. Det begyndende forår giver liv og aktivitet. Sangdroslen synger igen i trætoppen. Jernspurven stille sang høres. Rørhøgene vender tilbage fra deres vinterkvarter. Ornitologen får pudset linserne på kikert og teleskop. Vandrestøvlerne får et serviceeftersyn. Så er vi klar til den næste ynglesæson. I marts har OAS 3

ture med vores dygtige turguider Vigo, Dennis og Gert. Hartsø d. 9/3, Torntoft Nakke d. 23/3 og Sandbjergs Slot d. 26/3.

Som de fleste af jer efterhånden nok ved, har OAS fået nye medlemmer i bestyrelsen og ny formand. Vi har taget afsked med den tidligere formand Kaj Abildgård. Kaj har taget en lang tørn for OAS. Vi er ham taknemmelig for hans indsats gennem 28 år. For

indsatsen har vi ud over tak valgt at udnævne Kaj som Æresmedlem. Tillykke med det Kaj.

Bestyrelser og formænd forgår, men OAS består. Det er en af mine slogans som ny formand for OAS. OAS er noget særligt. Vi er den sidste og eneste ornitologiske lokalforening i Danmark. Vi er kendte for af kunne levere 25-30 guidede fugleture om året. Mig bekendt er det unikt. Derfor er jeg som ny formand, meget ydmyg overfor den

opgave, det er, at forvalte og lede en så særlig forening for 273 medlemmer. En ny formand og 3 nye bestyrelsesmedlemmer indebærer naturligt, at vi tænker i nye baner og vil foretage ændringer i organiseringen af kerneopgaverne i OAS. I min formandsperiode vil kommende forandringer altid komme til at stå i lyset af at bestyrelser forgår men OAS består.

Vi ses i felten

Sangsvaner
Foto: Hanne og Jens Eriksen

Annonce

SIB®
BYGGERI
www.sib.dk

**Din professionelle
byggepartner**

EN STATUS PÅ FORENINGSLOKALET

Af Else Dupont

2023 blev til 2024 og derfor vil vi – "Kasernevagterne" – sige Jer alle sammen TUSINDE TAK for 2023... TAK for den store opbakning til vores mange arrangementer....

Det blev et rigtigt GODT år for OAS – et MEGET aktivt år... – både ude på de mange godt arrangerede fugleture, som indenfor i vores nye lokale !

Det blev et år – foreningens første hele år i 'varmen' – et år, med rigtigt MANGE gode, nye tiltag – og nu, som fremover, i vores helt EGET fine, varme lokale...

Biblioteket er gang på gang blevet udvidet med en hel del nye, som ældre, bøger – bøger, som foreningen har modtaget fra rigtigt mange gavnmilde givere.. – og NU, er jeg færdig med at registrere dem alle (med mindre, at der igen, igen, igen kommet nye bøger til...) – så, ja, OAS, har nu over 300 bøger og blade i vores 'bibliotek' – læsestof, som ALLE frit kan læse i eller låne med hjem...., så bare kom !!!

REOLER – reoler.. ? Ja, reoler .. OAS har 'arvet' en meget fin og STOR reol fra vores gode ven, Lars Peter (billedet), da familien har valgt at forlade os til fordel for Kerteminde... Det er vi meget kede af og noget vi da IKKE helt kan forstå... og dog, det kan vi jo nok alligevel Han har prøvet, at dække over 'såret' ved at forære os rigtigt MANGE (!) , fine bøger og en stor reol etc. etc. til vores nye lokale og JA, det er vi da også meget, meget glade for, Lars Pe-

ter, men Kerteminde... ?? – OK, der da 'en del' gode fuglespots i området og en god golfbane, men det er nu ikke Als, Honninghul eller Vadehavet -nå, da forklaringen kom, så vi forstod nu meget godt til jeres valg, men alligevel, Lars Peter.... Du vil blive meget savnet..!!

TAK, for MANGE, MANGE, GODE oplevelser i dit samvær, Lars Peter T A K ...!!

Året har budt på rigtigt, MANGE fine oplevelser på vores godt besøgte "Onsdage med OAS" – de fleste gange endda med så mange gæster, at foredragsholderen har måtte stå op, idet ALLE 30 stole var optaget.. !!

Vi har haft adskillige, lærerige oplevelser bl.a. omkring Novanaprogrammet og Mursejlerne – selv oplevelserne omkring Sortspætterne, gav os en forrygende aften ! – En aften, hvor vi kunne glæde os over, at 'SpætteHans' nåede at finde en værdig afløser inden han sov ind – nemlig 'SpætteAnders', som derfor kunne give os en spændende aften. Et 'liv' med Gerda Clausen's Skalleslugere, samt fuglelivet i plantagerne, blev også godt modtaget – og så var der lige et par introduktionsdage inden fugleturene til Bøjden og Mandø. Fuglelivet på Katholm inkl. en god indsigt i droneflyvningen over øen, kom vi også godt omkring. 'Fyrfald' – om 'dem' fugle, der flyver ind i fyrtårnenes lys, fik vi og-

så glæde af at høre om, for slet IKKE at glemme de meget fine aftener med Hanne og Jens Eriksen og alle deres flotte, flotte fotos og fortællinger – bl.a. den fra Afrika til Antarktis etc. etc., som de altid deler med os.

– og sidst, men absolut IKKE mindst, afsluttede vi så lige året 2023, med en meget vellykket Jule -/ Årsafslutning..., en aften, hvor der blev serveret gløgg, æbleskiver, kaffe / the og småkager – rigtig godt krydret af GOD underholdning, en masse smil og latter...- så igen, igen, igen: en FIN, fin "Onsdag med OAS"... og atter

med fuldt hus..., så JA, man kan få rigtig mange gode oplevelser, meget for 150 kr. i årlig kontingent...

!! – en pris, der dog fra 2024 må stige til 250,- Kr. – bl.a. pga den nu meget dyre porto til Panurus...

2024, tegner IKKE til at blive mindre interessant end 2023. Det bliver et år med mange nye "Onsdage med OAS" med flere NYE tiltag – både

inde, som ude og et år, hvor vi formodentligt kan byde velkommen til medlem nr. 300 !!

KKK
Klaus'
Korte klumme

ELVIS HAS LEFT THE BUILDING

Af Klaus Bo Jensen

Vi 1950'ere kan sikkert huske disse berømte ord fra en TV-speaker fra et Las Vegas show i 1970'erne.

Disse ord kunne vi sagtens genbruge på vores nu afgåede formand for OAS – Kaj Abildgaard.

Han har tjent foreningen igennem rigtig mange år, og vi har oplevet fremgang i medlemsskare, aktiviteter og tiltag i hans formands periode. Dette vil jeg gerne påskønne og er taknemmelig overfor. Kaj har tjent foreningen godt og med omhu.

Jeg har godt kunnet lide at drille ham lidt over tid, men det afstedkommer nok mest fra, at jeg også har haft et langt arbejdsliv sammen

med Kaj i Danske Bank, Sønderborg.

Jeg har tidligt udnævnt Kaj til "Kaj Kratlusker". Nok mest fordi han drøner rundt derude i naturen med hastige skridt fra hans rimeligt lave overkrop.

Vi er ikke så gode sammen derude i fugleverdenen. Kaj kan sagtens overskue Kværs plantage på en ½ time, hvor jeg mere er til en tur på 2-3 timer.

Men vi klarer det alligevel meget godt. Mest fordi vi går til fugl - hver for sig !

Jeg håber, at vi fremadrettet stadig må gøre brug af Kajs ekspertise som turguide, skallesluger-kontrollant og frivillig ved vores fugle-stande

AKTIVITETER APRIL - JUNI

FUGLETRÆK VED TONTOFT NAKKE.

Søndag d. 23. marts kl. 6.00 - 12.00.

Sønderjyllands bedste sted for fugletræk om foråret. Tidspunktet er især godt for et stort finketræk og musvågetræk. Sjældne fugle kan også dukke op. Deltagere kan komme og gå indenfor den afsatte tid.

Mødested: P-pladsen for enden af Gammelskovvej. Drej til venstre i Pøl ved skiltet "traktormuseum".

Turleder: Dennis Langholz. Tlf. 27 24 49 56.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

SANDBJERG SØ.

Tirsdag d. 26. marts kl. 18.30 – 20.00.

Vi ser efter vinter- og standfugle på søen og på Allsund – og vi lytter til den begyndende fuglesang.

Mødested: P-pladsen bag Sandbjerg Gods.

Turleder: Gert Fahlberg. Tlf. 26 31 10 13.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

TUR TIL MANDØ.

Lørdag d. 13. april kl. 8.30 – 16.00 +/-.

Vi gentager turen til Mandø, men nu med vægt på evt. begyndende ynglende vadere på øens nordlige del. Selvfølgelig bruger vi også god tid på Låningsvejen og obs. fra digerne.

Vi kører og samles i egne biler, og OAS betaler for kørselsudgifter til bil-køreren. (kr.300 pr. bil med 1-3 deltagere udover føreren). Bindende tilmelding senest fredag d. 5. april til Lars Møller Andersen (tlf. 23 69 86 35 eller lars.moeller.andersen@stofanet.dk) med navn, og om du vil stille din bil til rådighed for samkørsel.

Turleder udvælger bil og samkører, og giver besked tilbage til alle tilmeldte inden turen.

Mødested: Kl. 8.30 i inder-gården på Sønderborg kaserne. Evt. øvrige opsamlingssteder aftales med turleder. Tidevandstabellen tilsiger, at vi kan køre på Låningsvejen fra kl. 9.30 og indtil kl. 15.30. Medbring madpakke og drikkevarer.

Turen er **KUN** for OAS-medlemmer pga. foreningstilskud.

Turleder: Lars Møller Andersen tlf. 23 69 86 35.

Arr.: OAS

SMEDEBY GRUBE OG KISKELUND PLANTAGE.

Tirsdag d. 16. april kl.18.30 – 20.30.

Spændende smeltevands-slugt og fin lille plantage.

Mødested: Smedeforte 7, Smedeby, 6340 Kruså.

Turleder: Ole Buk. Tlf. 29 67 03 06.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

"JEP FINK PLANTAGE", KLATTRUP MOSE OG HOSTRUP SØ.

Søndag d. 21. april kl. 9.00 – 12.00.

Erik tager os med rundt i sin "baghave", og fortæller om stedets fugle. De forskellige ynglefugle skulle nu gerne være ankommet.

Mødested: I skovkanten 200 m efter Flensborgvej 332, Sdr. Hostrup, Aabenraa.

Turleder: Erik Faudel. Tlf. 21 20 62 03.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

TORUP MADE.

Søndag d. 5. maj kl. 9.00 - 11.30.

Als' bedste eng/vådområde! Forvent ænder, gæs, vadere og gode rovfugle. Ofte mange sangere i krattene på vejen derhen.

Mødested: Vi mødes ved Gammelgård 6, Augustenborg.

Turleder: Kim Hagen Andersen. Tlf. 61 11 36 01.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

TINGLEV MOSE.

Lørdag d. 11. maj kl. 5.00 – 8.00.

For de meget morgenfriske går vi efter de dejlige sangere, der nu skulle være ankommet: nattergal, blåhals og kærsanger. Græshoppesangeren opleves også hvert år derude.

Fra Sønderborg: Tag vejen i Bjærndrup til venstre imod Tinglev mose (retning Bajstrup). Efter ca. 3 km følg skiltet imod Tinglev mose til højre. Parker efter 1 km ved det sydligste fugletårn.

Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

MORGTUR I GRÅSTEN SLOTPARK OG SKOVEN.

Onsdag d. 22. maj kl. 7.00 - 10.00.

Vi ser på fuglene ved Slotssøen, i parken og skovene omkring. Vi nyder fuglenes intense sang.

Mødested: P-pladsen ved Slotshaven på Slotsgade i Gråsten.

Turleder: Jens Eriksen. Tlf. 24 66 17 50.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

PØLS REV OG BIRKEPØL, SYDALS.

Lørdag d. 25. maj kl. 10.00 – 12.00.

Vi scanner havet for fugle og tjekker stensætninger for stenpikker! Vi ser på ankomne sangere og tornskader.

Mødested: P-pladsen ved Pøls Rev. Kør gennem Neder-Lysabild og drej til højre ved Felsgaard imod Pøls rev.

Turleder: Viggo Petersen. Tlf. 51 35 13 73.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

TUR TIL MJELS SØ OG BUNDSØ.

Lørdag d. 1. juni kl. 9.00 - 12.00.

NY TURGUIDE. Vi ser på søernes fugleliv, og glæder os over sangerne i krattene.

Mødested: P-pladsen ved pumpehuset ved Mjels Sø.

Turleder: Oliver Laursen. Mobil 52 23 90 45.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

FRØSLEV PLANTAGE.

Onsdag d. 5. juni kl. 20.00 – 23.30.

Vi vil prøve at finde natravnen sidst på turen. Inden da måtte vi gerne have set/hørt skovsanger, hedelærke og vendehals.

Mødested: P-pladsen N for Frøslev-lejren. Drej ned ad lejrevejen i Fårhus. GPS: 54.845 9.326.

Turleder: Klaus Bo Jensen. Tlf. 50 94 33 63.

Arr.: OAS/DOF Sønderjylland.

”FUGLE-RALLY” PÅ ALS.

Søndag d. 16. juni kl. 9.00 – 14.00.

Vi tager hul på sommeren ved at gennemføre et fornøjeligt ”Fugle-rally” rundt på Als. Ideen er, at vi - på tid - skal forsøge at finde flest mulige fugle på øen. Vi kører rundt i biler med 3 deltagere fordelt efter lodtrækning, og vi konkurrerer bilerne imellem. Pludselig er det svært at finde en fasan, skovspurv mv. ”Bilen” planlægger selv ruten og man skal være hjemme på et bestemt tidspunkt – ellers koster det i fugle-regnskabet.

Vi mødes i vores forenings-lokale på kasernen kl. 9 til fælles info og fordeling af biler og hold. Konkurrencen starter herefter, og alle deltagere skal være tilbage i foreningslokalet senest kl. 13.

Her afgøres konkurrencen, der ”hygge-debriefes” og vi serverer hotdogs.

PANURUS

Udgives af:

Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS).

Oplag: 300 eksemplarer.

Tryk:

Langenberg Grafisk, Sønderborg

PANURUS er et medlemsblad for Ornitologisk Forening for Als og Sundeved (OAS). Bladet udkommer som udgangspunkt med 4 årlige numre.

Synspunkter, der kommer til udtryk i artikler m.m., dækker ikke nødvendigvis foreningernes holdninger. Eftertryk i uddrag er tilladt med tydelig kildeangivelse.

OAS

Kontingent: kr.250,00

Indsættes på 1551 - 9104429
senest 31. marts

Bladets formål er bl.a.:

- at formidle sønderjyske ornitologers naturoplevelser.
- at formidle den løbende diskussion om naturbevarelse.
- at være til gensidig inspiration.
- at formidle ornitologisk viden om primært den sønderjyske fuglefauna.

Redaktion

Viggo Petersen

Kongshoved 5

Kegnæs

6470 Sydals

5135 1373

petersenviggo@gmail.com

PRODUKTIONSPLAN FOR 2024

- Deadline for nr. 1 er 15. februar
- **Deadline for nr. 2 er 15. maj**
- Deadline for nr. 3 er 15. august
- Deadline for nr. 4 er 15. november

Artikler sendes som vedhæftet Word-fil.
Billeder og illustrationer sendes som jpg-fill/jpeg-fil eller som papirfoto /tegning til scanning (ønsker du sidstnævnte retur, bedes du notere det). Send helst ikke pdf-filer, da disse ikke umiddelbart kan redigeres.

Besøg også
www.oasweb.dk
med aktivitetskalender, ture, fotos og blog.

Med ca. 250 modtagere (heraf flere ægtepar) har PANURUS en pæn læserskare. Bladets indhold bygger på artikler og billeder, der genspejler medlemmernes oplevelser. **Vi modtager derfor gerne artikler/billeder fra dig. Disse vil blive bragt med minimal redigering.**

Redaktionen opbygger et billedarkiv om Sønderjyllands natur og fugleliv. Til dette arkiv modtager vi gerne billeder fra medlemmer fra hele landsdelen. Alle skarpe billeder har interesse og kan sendes til redaktionen. Angiv venligst oplysninger om billedet (hvem, hvad, hvor, hvornår).

Ved gengivelse i PANURUS vil fotografen altid blive krediteret.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

MacNab.eu

Nørrekobbel 7 6400 Sønderborg Tlf. 74 43 16 46

STØT VORE ANNONCØRER - DE STØTTER OS

ORNITOLOGISK FORENING FOR ALS OG SUNDEVED

Formand: Lars Møller Andersen
QAS

Gerlachsgade 5, lok 345
6400 Sønderborg.

Tlf.: 5069 5604
mail: oas@gmail.com
www.oasweb.dk

Kontingent: kr.250,00
indsættes på 1551 - 9104429

Adresseændringer, opsigelse af medlemskab m.m. sendes til formanden

AFSENDER: **OAS** - v/ Viggo Petersen, Kongshoved 5, 6470 Sydals

